

Caracterizarea personajului Doamna T din opera Patul lui Procust scrisa de Camil Petrescu-a doua parte

Confesiunile ei, care deschid romanul, ne-o sugereaza excesiv feminina si intr-un proces permanent de autocenzurare. Desi marea ei dragoste se consuma pentru barbatul identificat mai tarziu in Fred Vasilescu, scrisorile nu ne descopera rana ei adanca, o ocrotesc, dezvaluind doar marginile ei, convertin-du-se in pagini aparent laturalnice despre dragostea pentru ea a insignifiantului poet D.; marea ei dragoste traieste undeva, in tumultul interior, razbatand la suprafata in intamplari, reactii, atitudine, si acestea permanent supravegheate. Simtim insa, din toate acestea, arderea, pasiunea. De altfel, excesiva supraveghere o guverneaza mereu.

Confesiunea lui Fred ne-o dezvaluie ca atare. Doar din cand in cand firea o tradeaza: spre exemplu, epilogul autorului ne da imaginea femeii care a pus in dragostea pentru Fred ratiunea ei de a fi.

Trairea intensa, vie, totala, necenzurata a doamnei T. se consuma in iubire. Un sentiment superior, de suflet superior, o apropiere spirituala, care inseamna deopotriva afectiune si devotament, abandonare totala si gratie, nu act, ci ardere pana la cenusa. Pentru amant ea poate fi deopotriva amanta sau sora de caritate, companion fidel sau discipol tacut. Este o inconstienta abilitate de invaluire in ea care, simtita de Fred, incanta dar si alarmeaza. Indragostit de plasmuirea sa, autorul o invesmanta cu toate attributele, facand-o o femeie "iubita de toti barbati".

Despre ea, criticul literar Pompiliu Constantinescu spunea: "In primul rand luam cunostinta de drama iubirii acelei misterioase doamna T., silueta tulburatoare, aparitie distinsa, spirit practic si autoare ce se ignora (...). Ca si poezia enigmatica a doamnei T., distinctia ei si parfumul de subtil senzualism, ratate intr-o dragoste nefericita, sunt de o amploare, de o febricitate de analism lucid".

Enigma dragostei zbuciumate si neimplinite dintre doamna T. si Fred, despre care s-au facut atatea supozitii, urmeaza si ea legea marilor enigme, integrandu-se in taina universala. Ladima, ca si Fred, un alt adept al gestului total, isi face cunoscuta, in ultima scrisoare, adresata doamnei T., cu luciditatea data de acele ultime clipe, dragostea: "Doamna, versurile mele nu v-au spus nimic, pentru ca ele nu vorbesc niciodata de dragoste, dar substanta lor era, toata, iubirea aceasta eterata si otravitoare, care astazi, neinduplecat, imi apasa teava ucigase pe piept". Aici se consuma drama doamnei T., cu nimic mai prejos decat dramele celorlalti: sa fie iubita de toti barbati, numai barbatul iubit de ea sa o respinga. Este aici legea nescrisa a oamenilor tari, a spiritelor independente, insubordonabile. Nicicand nu vor incapea doua sabii in aceeasi teaca.